بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2021/HC-A/344
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** މުޙައްމަދު އަނީސް ދަފްތަރު ނަންބަރު 4800
- **އިސްތިއުނާފުގެ ޢިދިކޮޅު ފަރާތްތައް:**
  1- ފާޠިމަތު ވަޙީދާ ހ.ވާލީވިލާ، ކ.މާލެ
  2- މުޙައްމަދު ސަޢީދު ހ.ވާލީވިލާ، ކ.މާލެ
  3- ޙަފުޞަތު ވަޙީދް ވަނާގެ، ސ.މަރަދޫފޭދޫ
  4- އަޙްމަދު ޝިހާބް ހ.ވާލީވިލާ، ކ.މާލެ
  5- ޢާއިޝަތު އަސްމާ ހ.ވާލީވިލާ، ކ.މާލެ
  6- ޖަންނަތް ޝިފާ ހ.ވާލީވިލާ، ކ.މާލެ
  7- ޢަލީ ޝިހާބް ހ.ވާލީވިލާ، ކ.މާލެ
  8- ހަސަން ޝިހާބް ހ.ވާލީވިލާ، ކ.މާލެ
- **މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:** އިހުމާލުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި، މަދަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްޙީނާ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢު

ނިމުނު ތާރީޚު: 25 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1447 / 17 ސެޕްޓެންބަރު 2025

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚް: 29 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1443
04 ނޮވެމްބަރު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 1557/Cv-C/2020
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ޚުލާޞާ:** އިޖާރާގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި، މަދަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ހުށަހެޅި މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 09 އޮގަސްޓު 2020 ● **ނިމުނު ތާރީޚް:** 26 މެއި 2021

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/344 މައްސަލަ

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް	އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތް
މުޙައްމަދު އަނީސް ދަފްތަރު ނަންބަރު 4800 ޤާނޫނީ ވަކީލު: އެމް.އަބްދުﷲ ރަޝީދު ކްރިސްޓަލް ޗޭމްބަރސް	1- ފާޠިމަތު ފަރީދާ 2- މުޙައްމަދު ޝަފީޤު 3- ޙައްވާ ފަރީދާ 4- އަޙްމަދު ސިޔާދު 5- އާމިނަތު އަޝްފާ 6- މަރްޔަމް ސިފާ 7- އަޒީ ސިޔާދު 8- ޙަސަން ސިޔާދު ޤާނޫނީ ވަކީލު: އެމް.އަބްދުﷲ އަލީ ސަލްމާން ޗޭމްބަރސް

މަދަނީ- އިޖާރާ ނިސްބަތުން- ދަރަނިވެރިކަން ދޫކޮށްލެވޭ ޙާލަތްތައް ދެނެގަތުން- ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ ގޮތުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުން

ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު ޤަޟިއްޔާގެ ތަފްސީލު:

ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއަށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވަމުން ދަފްތަރު ނަންބަރު 4800 މުޙައްމަދު އަނީސް (މީގެ ފަހުން "މުޙައްމަދު އަނީސް" ނުވަތަ "**އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް**") ގެ ފަރާތުން ހިނގައިދިޔަ ޤަޟިއްޔާގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތްތަކަކީ، ސ.ފޭދޫ، ރާޅުވިލާ، ޝަރީފާ، މުޙައްމަދު ސަލީމް، އަޙްމަދު ސަލީމް، އަޙްމަދު އަނީސާ، ފަރުހާނާ ސަލީމް، އަލީ ސަލީމް، ޙަސަން ސަލީމް އަދި ސަމީހާ ސަލީމް (މީގެ ފަހުން "**އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތްތައް**") އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓު ޤަޟިއްޔާ

3. އުފުލިފައިވާ ލިބެންޖެހޭ ދަރަނިއެއްގެ މައްސަލައެއްގައި މުޙައްމަދު އަނީސް ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ ގޮތުގައި އެއްގޮތަށް -/731,540.80ރ. (ހަތްލައްކަ ތިރީސްއެއްހާސް ފަސްސަތޭކަ ސާޅީސް ރުފިޔާ އަށްޑިހަ ލާރި) މުޙައްމަދު އަނީސް އަށް ދެއްކުމަށް، 17 ފެބްރުއަރީ 2013 ގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާ (މައްސަލަ 1) އިން އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ޙުކުމްކޮށްފައިވެއެވެ. މި ޙުކުމް ދައްކަވަން އެންގުމުގެ ނަތީޖާގައި 17 ފެބްރުއަރީ 2013 އިން ފެށިގެން 02 (ދޭއް) މަހެވެ.

4. އިސްތިއުނާފު ކުރި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއަކީ ވީ މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ޖަވާބުދޭ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅި ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުގައި މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ފައިސާދައްކާފައިވާތީ، ބަދަލުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާ (މައްސަލަ 1) އިން ސާބިތުވި ފައިސާ އަދި ލިބެން ފައިސާއެއްކަމަށް ބަރާބަރުވާން މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ދަޢުވާ ކުރެއްވި އަސްލު ފައިސާގެ ބާކީ

[illegible] ވިއްކުމަށް އިޢުލާންކުރި 03 (ތިނެއް) ކޮޓަރީގެ އެޕާޓްމަންޓެއް ގަތުމަށްޓަކައި ކުރިން ވީ

އަދި ޕްރޮސެސިންގް ފީ ދެއްކިކަމަށް.

5. ހަމަވެސް އެޕާޓްމަންޓުގެ [illegible] [illegible] 412,557.84ރ. (ހަތަރުލައްކަ ބާރަހާސް ފަސްސަތޭކަ ފަންސާސް ހަތް ރުފިޔާ އަށްޑިހަ ހަތަރު ލާރި) ދައްކާފައިވާ [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސް އަށް ފައިސާ ދެއްކިފައިވާކަމަށާއި، މިފައިސާ ދެއްކިފައި [illegible] [illegible] ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާ (ވަޘީޤާ 1) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ތަރުތީބު ވަޘީޤާތަކުން [illegible] ކަމަށް މުޙައްމަދު އަނީސް [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

6. [illegible]، މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ވަކީލުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި އެދިފައިވަނީ، 03 (ތިނެއް) ކޮޓަރީގެ އެޕާޓްމަންޓް ގަންނަން [illegible] ޖެހޭ އަގު ކަމުގައިވާ 2,062,789.20ރ. (ދެމިލިއަން ފަސްދޮޅަސް ދެހާސް ހަތްސަތޭކަ އަށްޑިހަ ނުވަ ރުފިޔާ ވިހި ލާރި) އަށް އެ އެޕާޓްމަންޓު ގަތުމުގެ ފުރުޞަތު މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible]، އެފުރުޞަތު [illegible] އިސްތިއުނާފު ތަރުތީބު 8 ވަޘީޤާ މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] [illegible]، ވީމާ 03 (ތިނެއް) ކޮޓަރީގެ އެޕާޓްމަންޓެއް ގަންނަން ލިބޭނީ 3,457,296/-ރ. (ތިން މިލިއަން ހަތަރުލައްކަ ފަންސާސް ހަތްހާސް ދުއިސައްތަ ނުވަދިހަ ހަ ރުފިޔާ) [illegible] ކަމަށްވާތީ، [illegible] އެޕާޓްމަންޓުގެ އަގުގެ [illegible] [illegible] 1,394,506.80 (އެއް މިލިއަން ތިންލައްކަ ނުވަދިހަ ހަތަރުހާސް ފަސްސަތޭކަ ހަ ރުފިޔާ އަށްޑިހަ ލާރި) އާއި ތަނުގެ ކުއްޔަށް ހިފައިގެން އުޅުން [illegible] ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި ލިބެންޖެހޭ 1,081,000/- ރ. (އެއްމިލިއަން އަށްޑިހަ އެއްހާސް) ރުފިޔާއާއެކު ޖުމްލަ 2,475,506.80ރ. (ދެމިލިއަން ހަތަރުލައްކަ ހަތްދިހަ ފަސްހާސް ފަސްސަތޭކަ ހަ ރުފިޔާ އަށްޑިހަ ލާރި) އިސްތިއުނާފު ތަރުތީބު ވަޘީޤާގެ ބަޔާން ކޮށްފައެވެ.[1]

---

[1] މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ސާބިތު ކުރަން ހުށަހެޅި ދަލީލު ލިސްޓުގެ ނަންބަރު 9

7. އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟާ ފަރާތުން ޖަވާބުގެ ދަޢުވާގައި ދިފާޢީ ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅައެވެ. މިދިފާޢީ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ،[2] [illegible] ގަބޫލުން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟާ ފަރާތާ އެއްވެސް ގުޅުމެއް އޮތްކަން ދައްކާގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަމާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ސާބިތުވެފައިވާ ދަރަންޏާއި ދައްކާގައި [illegible] [illegible] އެއްވެސް ގުޅުމެއް ނެތްކަމާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް އިސްތިއުނާފުކޮށް ހައިކޯޓުން ބެލި ނަންބަރު 2013/HC-A/239 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަލައި ޙުކުމްކުރައްވާފައިވާކަމާއި، އަދި ހައިކޯޓުގެ މިޙުކުމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިނުވާތީ ސިވިލް ކޯޓުގެ 1399/Cv-C/2011 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ސާބިތުވި ފައިސާ ސިވިލް ކޯޓުން ދައްކާފައިވާކަމާއި، އެފައިސާ 05 ނޮވެމްބަރު 2019 ދުވަހު އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ނަގާފައިވާކަމާއި، އެފަރާތުން [illegible] [illegible] 09 ޑިސެމްބަރު 2020 ވަނަ ދުވަހު ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible]، އެފަރާތުން [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

8. އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible].

> "... [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ސާބިތުވެފައިވާ
>
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[2] އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟާ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅި ދިފާޢީ ނުކުތާ

ގެއްލުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތުގެ އުސޫލުގެ ސަބަބުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދައްކާފައިވާ ފަރާތަކަށް ކުރިއަށް ކޮށްދެން ކަނޑައަޅާ ދައްކާއަރާތަކުގެ، ސަރުކާރު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ބަދަލާއި ގުޅުން ދައްކަންޖެހޭ ދަރަޖަގެ ފައިސާ އަދަދާއި އެއްގޮތަށް ނުދައްކައިގެން އަދަދުފާރާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅަމުންދާ އަދަދާއި ތަރަފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތުގައި ކަމަށްވާތީ،

ދަފުތަރު ނަންބަރު ރ.ސ. 4800 ގެ ބަދަލު އަނިޔާގެ ފަރާތުން (އިސްތިއުނާފު ދައްކާ ފަރާތުގެ) ގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅުމަށް ދައްކައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާގައި ސާބިތުވެފައިވާ ދައްކާލިބޭ 08 މިއްދަތު އެތެރެ ދައްކަންޖެހޭ ބަދަލު އަނިޔާއަށް ލިބުނުގޮތަށް ދަރަޖައިގެ ފައިސާގެ މައްޗަށް ބަލާފައިވާ ބަދަލު އަނިޔާ ކަނޑައަޅާ ކަމަށްބުނެ ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ ބަދަލު އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ކޮށްދެން ކަނޑައަޅާ ދައްކާއަރާތަކުގައިވާ މިދައްކައި މިންވަރު ހުށަހަޅައިފައިވާ މިކޯޓުގައި ބަލައި ހުށައަޅާ ގެންގުޅެން ދައްކާއި ތަރަފުތަކުގެ ކަނޑައަޅައި ބުނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ."

މައްސަލައިގެ ތަޙުލީލާއި ނިންމުން:

ހައިކޯޓު ނިންމުން:

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ މިސްލު ބައްލަވައިލެއްވުމުން ނިންމާފައިވަނީ[3] ހެޔޮލަފާލިކުން ދަރިންގެ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ފަހު މުޅިއަކުން އަނިޔާގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 95-CR/INDIV/2021/260 "ތަޙުޤީޤާތުގެ ނިންމުން"[4] އިން ހައިކޯޓުގެ ތަޙުޤީޤާތު ނިންމާފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި މުޅިއަކުން އަނިޔާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91[5] ނިންމުމުގެ ބައްލަވާލެއްވުމާ ގޮތަށް ވީމާ ނުކުތާތަކެއް ކަމުގައި ނުވާތީއާއި، ޤާނޫނީ ބަދަލު ހުށަހެޅިފައިނުވާތީ،

---

[3] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާ

[4] ތާރީޚު: 22 ޖޫން 2021

[5] އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވ. ހުކޫމަތު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91[6] ނިންމުމުގައި، ހައިކޯޓުގެ ޤަވާއިދު 2011 ގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މިމައްސަލަ ހައިކޯޓަށް ބަލައިގަނެވެން ނެތްކަމަށެވެ.

10. ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން މުރާޖަޢާ ކުރުމަށް އެދި މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅިއެވެ. މިކޯޓުގެ ނަންބަރު (NR) HC-RM/2021/96 "ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުން ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް" ގައި ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ނިންމަވާފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޤާނޫނީ [illegible] ސަބަބެއް ހުށަހަޅައިފައިނުވާތީ، މިމައްސަލަ ބަލައި ނުގަތުމަށް ރަޖިސްޓްރާރު ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބަދަލުކުރަން ނުފެންނާތީ، ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން ބަހައްޓާ ގޮތަށް ނިންމަވާފައިވާކަމަށެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަރާރު

11. ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޤަވާޢިދުގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުން ނިމުނުގޮތުގެ ހިތްހަމަނުޖެހިގެން މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރިއެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-HCL/41 "އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޤަވާޢިދުގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ނިޒާމް" ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ނިންމަވާފައިވަނީ، ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށްނުވާތީ، ނިންމުން ބާޠިލްކޮށް، މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ދަޢުވާގެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރަން އޮންނަނީ، 17 އޮކްޓޫބަރު 2021 އިން ފެށިގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ފުރުސަތު މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައަޅައެވެ.

---

[6] އިބިދ

12. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މިނިންމުމުން ބަޔާންކުރި ސަބަބުތައް ކުރުގައި ފާހަގަކޮށްލަމުން، މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަކީ، ސަރަޙައްދުކުރުމާބެހޭ ގޮތުން ހުރިފައިވާ ޤަވާއިދު 6 ގެ 91 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ، ދަޢުވާ ނުހިފެން ކުރުވާ ޒަމާނުއަކާއިގެ މައްސަލައެއް ނުނަގައިގެން ފާހަގަކޮށް، އެކަން ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރިއިރު ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ[7] 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ޤާނޫނު ތަފްސީރުކުރުމުގައި ނުވަތަ މާނަ ކުރުމުގައި ކުށެއް ހުރިފައިވާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރި ހާލަތެއް ކަމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދެކެވަޑައިގަތެވެ.[8]

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

13. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހުކުމާއެކު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ގެ ޤަޟިއްޔާ މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.

13.1. **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުކުތާ (ހ) އަކީ ހުކުމްކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާގެ ސިއްޙަތާ ގުޅޭ ނުކުތާއަކަށް ނުވުން ކަމަށް ބުނެ ހުކުމްކުރި ނުކުތާއެވެ.

13.1.1. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ދަށުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ މުޙައްމަދު އަނީސް އަށް ދިނުމަށްފަހު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކޮށް ހުކުމްކުރައްވާފައި އެކޯޓުން ހުކުމްކުރުމުގެ ކުރިންކަމަށާއި، އެހެންކަމުން މިއީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިބްރާހީމް ޝާކިރު ބ. [illegible] ޓްރޭޑިންގ ލިމިޓެޑް**[9] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

[8] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-HCL/41 ގެ ނަންބަރު ފަޤުރާ 4-9

[9] ނަންބަރު 2019/SC-L/91

[illegible]، ކަނޑައެޅިގެން ފައިސާ ގެއްލުން ފަސްކުރުމުގެ ނުބައި ނިޔަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 56 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދޭ އަސާސީ ޙައްޤުގެ ބޭނުން ނަހަމަގޮތުގައި ހިފައި، އަދި [illegible] ކުރަން އަންގާ ފައިވާ ކަމެއް ނުކޮށް ފަސްކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި މައްސަލަ ކޯޓުތަކުގެ އިސްތިޢުނާފީ މަރުޙަލާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެއްލުން ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި [illegible]

13.1.1.1 މިނުކުތާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ނުކުތާ (ނ) އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާއާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][10] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

13.2 **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއަކީ ސާބިތު ދަރަންޏެއްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާއެވެ.

13.2.1 މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއަކީ ސާބިތު ދަރަންޏެއްގެ [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] ތަންފީޒު ކުރުމުގެ މުޢާމަލާތެއްކަމުގައި ނުވާތީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[10] ނަންބަރު 2019/SC-L/91

ސީދާ އެހެންގޮތަކަށް އަނބުރާ[illegible] [illegible] މިއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި 20 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށްކަމަށެވެ.

13.2.2. މިނުކުތާގެ [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] ސީދާ [illegible].

[illegible] [illegible]

1. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދުންތަކަށް [illegible] އަންނަނިވި [illegible].

    ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި 20 ވަނަ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2019/SC-L/91 [illegible] [illegible] 13 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[12]

2. އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަންނަނިވި [illegible].

    ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

---

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

[12] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]"

ޑިޕާޓްމަންޓާ މުޢާމަލާތްކުރާ ކަމުގައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުމަށް އަންގާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[13]

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:

14. މިއިސްތިއުނާފުގައި [illegible] [illegible]، ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުން [illegible] [illegible] ތަންފީޒުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] 6 ގެ 91 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"ގެ [illegible].

15. ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] 6 ގެ 91 ވަނަ [illegible][14] [illegible] [illegible] [illegible].

> "ދަރަނިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

16. 10 އޮގަސްޓް 1994 ގެ މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[15] މިއީ ދަރަނީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ދަރަނި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރުޢީ ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

17. [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"[16] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

---

[13] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" ގެ "[illegible]"

[14] ނަންބަރު 21/94 [illegible] [illegible] [illegible]، 10 އޮގަސްޓް 1994

[15] ދަރަނި [illegible] ޤާނޫނުގެ 427 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[16] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ދައިގަނޑު ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފައިސާ ދިނުމަށްފަހު، އެފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ މުޢާމަލާތަކަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އިންވެސްޓްކުރައްވާފައިވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ނޫނިއްޔާގައި އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު، ބުނާ އެއްގޮތަށް ފަރާތް ނުދައްކާތީވެ ސަބަބުން އެފައިސާއެއް ބަލާ ވަކި މުޢާމަލާތް ނުކުރާކަމުގެ ޢިލްމު ބަޔާންކޮށްދީ އެއް ކަމަށެވެ.

18. މިމައްސަލައިގައި ދަރަނި ނުދިނުން ކުރުމަށް ޤަރާރުކޮށްދިނުމަށް ކަމަށް ފުރަތަމަ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6 ގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މިމައްސަލަ ބެލުމަކީ ކަމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ބައްދަލުކުރައްވައިދީ، މަޤާމުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ދައްވާ ހުކުމުގައި ދައުލަތުގެ ބަލައި، ސިފައި އަދި ފަރާތަށް ބަލައިދީ، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ސާފުކޮށް ބައްދަލުކުރައްވައިދީ، އޭގެ ބަދަލު ހުށަހަޅައި އަދި ހުކުމަށް މައްސަލައިގައި ކަމަށެވެ. ބުނެވުނު ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވައި، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ފަރާތުން މިމައްސަލައިގައި ދަރަނި ނުދިނުން ކުރުމަށް ޤަރާރުގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއްކަމުގައި ބެލުންކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

19. މީގެ، "ދަރަނި ނުދިނުން ކުރުމަށް ޤަރާރުން" ގެ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ދަޢުވާކުރުން ފެށިގެން މައްސަލަ ބައްދަލުކުރައްވައިދީ، ދަރަނި ނުދިނުން ކުރުމަށް ޤަރާރުއެއް ކަމަށް ސާބިތުވެފައި ނުވާތީ ސަބަބު އެނގެންކަން ނެތެވެ. އެހެންކަމުން، ދަޢުވާގެ ދަށުން ބައްދަލުކުރައްވާ މިމައްސަލަ ފާހަގަ ގޮތުން ދަރަނިގެ އަސާސް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ސަބަބުތަކުން ލިބުނު ޖަވާބުގެ ބަދަލު ހުކުމުގެ ދައުވާތަކުން

20. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައި އަންނަނިވި ގޮތުންނެވެ.

"[illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ގެ މައްސަލައިން ސާބިތުވެގެން ދައުލަތަށް [illegible]"

[illegible] 4800 [illegible] ([illegible]) [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1399/Cv-C/2011 ގެ މައްސަލައިން ސާބިތުވެގެން [illegible] 08 [illegible]"

21. މިކަން އިސްތިއުނާފު [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] ނުކުތާ 3 ގެ (ހ) އިން [illegible] އެގޮތުން، [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

"[illegible]"

[illegible] ...."

22. ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible]

ވައްސަކައިގެ ވަޒީފާއަކީ ދުނިޔެ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ސަލާމަތުން ދިމާވާ ގެއްލުންތަކުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ ދަޢުވާއަކަށް ވިޔަނުދީ، ސަރުކާރު ކޯޓުން ކުރުމަށްވުރެ ދެކޮޅަށް އެއްގޮތަށް ފަރާތް ނުދައްކާނަމަ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުން މުއިޖުރާއަތުގެ ބައިން އޮޅި ދަށުންނެވެ ގޮތުގައި ބުނާގޮތުން ދަޢުވާ އެއްކިބާވާ އިޖުރާއަތުގެ ފުރުޞަތައި އިޖުރާއަތުގެ ބައިން އަދަލުވެރިއާއަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ފުރުސަތު ދަރަޖައިން ދެއްކުމަށް ބަލާފައި ގޮތުގެ ތަރުތީބަށް ބަލައިފި ބޭނުންތަކުން ސަރީއަތުން ޤާނޫނީ ކުރުމެވެ. މިމައްސަލާގައި ސަރީއަތުގެ މިފަދަކުރުމަށް މައްސަލާއަށް ކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

23. މިމައްސަލާގެ ހަގީގަތްތަކުގައި މިމައްސަލާއިން ހަރަކާތް ނުކުތާއިން އުފައްދާ ބަދަލު ސާބިތުކުރުމުގައި ނުކުތާގެ. ނަމަވެސް، އެއްކޮށްފައި ގެނެސް ތަފްސީލުކޮށް ހަމަޖެހިފައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިބްރާހީމް ޝިހާމް ވ. މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ލިމިޓެޑް**[17]ގެ 13 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރެ މިމައްސަލާ ކުރިން ފާހަގަ ސަބަބުން ނޫން ވަކިކުރުމުގައި، ކަނޑައެޅުން ވަކި ވަޒީފާއިން ފަރާތުން ވަޒީފާ ދޫކޮށް ޤާނޫނީ ބަދަލު ދިނުމުގައި ނުލިބޭ ދައުލަތުން އެއްގޮތަށް ކަމެއް ނުކުރެވޭ ފަސްކުރެވޭ ބާރުގައި އަލަށް ވަޒީފާއިން ކޯޓުގެ މިމައްސަލާގެ މަޤާމަށް ވަޒީފާއިން ދަޢުވާލިބޭ ބާރު ފާހަގަކުރުމަށް ބާރުނުލިބޭ ކަމުގައި ޤަބޫލުކުރާ ހިތްވަރު އެކަން ކުރުމުގެ، އިންސާފު ދޫކޮށްލުން ކުރިމަތިވި، ކޯޓުގެ ވަޒީފާ ހަމަޖެހުން ދޫކޮށްލާ ކަމުގައި ވަކިކުރުމުގައި، އެކަން ދިނުމަށް ބާރުލިބޭ އަމުރުކުރުމުގެ ސަބަބުން ބަދަލު ދޭތެރޭ ކަނޑައެޅުމުގެ ދަޢުވާ ކުރާ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ކަމެއް މިމައްސަލާގެ ކުރި ފާހަގަކުރަމެވެ.

24. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބަޔާނުން ފާހަގަކޮށް، އަހަރެމެން ބަލާ ދޫކުރި މިމައްސަލާއަށް ގުޅުވައިގެ ކޯޓުގެ ދަށުން ބަޔާންކުރި ފާހަގަކުރެވޭ ކަމުން އަޑުއަހާ ދިމާވި، ޖުމްލަގޮތެއް މިމައްސަލާއާ ގުޅޭ

---

[17] 2019/SC-L/91

ފެށިގެން ހަތަރު ކޯޓުން މަދަނީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުގައި[18] ކަނޑައެޅިފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. ޖެއްސުން، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާފައިވަނީ، ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބެލުން ހިފެހެއްޓުން ކަމުގައި ދެކެނަސް، އެޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަދައިން ހަތަރު ކޯޓުގެ ބޭރުން އިޖުރާއަތެއް ފާހަގަކޮށްފައެވެ.[19] އަދި، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[20] ކުރިން ވެސް ޤާނޫނީ ބަދަލެއް ނެތި ހުރަހެޅިފައިވާ އަސާސެއް ނެތި ބާކީ އިސްތިއުނާފުކުރެވޭގައި އިޖުރާއީ ގޮތުން އަމަލު ފާހަގަކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދަސްތޫރުން ލިބޭ އެފަދަ ހިމާޔަތް ކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް، މިމައްސަލައާ ގުޅޭ އިސްތިއުނާފު[21] ގައި އެފަދަ ބަޔާން ފާހަގަކޮށްފައިވާނަމަވެސް އިސްތިއުނާފު ކޯޓު ހުކުމެއް މިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

25. މިޤާނޫނުގެ އަމަލުކުރެވޭ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[22]ގެ ދަށުން މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފު ކުރުމަކުން އެއިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ނިންމުން ތަންފީޒުކުރުން ހުއްޓިގެން ނުވެއެވެ.[23] އެހެންނަމަވެސް، ދުސްތޫރު އުފެދިފައިވާ މަޙްކަމާ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އިން އަމަލުކުރެވިފައިވާ ދިމާ ޤަޟިއްޔާއެއް ބަލާއިރު، ޤާނޫނު އެބުނާ މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވިނަމަ ހުކުމް ތަންފީޛުވުން ހުއްޓުވުން ދިމާވެއެވެ.[24] އިސްތިއުނާފު ކޯޓު މިމައްސަލައިގެ ހިނދު ތަންފީޛުކުރުން ވަކިކުރުމުން މައްސަލަ ހައިކޯޓުން އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިފައިވަނީ 25 ޖޫން 2013[25] ގައެވެ. ޖުމްލަކޮށް އަނިޔާގެ ފަރާތުން ސާފު އެދިފައިވާ ބޭނުން މި ދައްކާފައިވަނީ ވެސް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ފަހުން 7 އޮގަސްޓު 2014 ގައި ކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

---

[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[19] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު 287 (2) ގެ (ii)

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[21] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/239

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[23] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު 281 ވަނަ މާއްދާ

[24] 2011/SC-SJ/04

[25] ދިވެހިސަރުކާރުގެ ޝަރީޢަތް ނިޒާމުގެ ދިރާސާގައި މަދަނީ މަރުޙަލާ ކޯޓުތަކުގެ ޤަރާރުތަކާ ގުޅޭ ޖުލައި 29 2015 ވަނަ ދުވަހު އިތުރުކުރެވުނު ކަންކަމެއް. ދަފްތަރު ޖުލައި 29 ޖުލައި 2013 އެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

26. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި، މައްސަލަ ޘާބިތުކުރުމުގައި ހުށަހަޅައިފައިވާ ދަޢުވާއަކީ ދަރަނި ނުދީގެން ކުރާ ދަޢުވާއެއް ކަމުގައި ބަލައި ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ނެރެފައިވާ ޤަވާޢިދު 6 ގެ 91 ވަނަ ނަންބަރު ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފަހު ޤާނޫނީ ގޮތުން ދަޢުވާގެ ޙައްޤު ނޫން ކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

27. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހަޅައިފައިވާ ދަޢުވާ ޘާބިތުކުރުން ނިސްބަތްކުރެވޭ މަސައްކަތް ބަލައިގަނެ އެއް ސަފްހާއެއް، ސަބަބު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ މުއްދަތު ދެފުށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ފައިސާ އަދާކުރުމާ އެއްގޮތަށް ނުދައްކައިގެން އަދާނުކުރާތީ ފަރާތުން ހަމަޖެހިފައިނުވާ އެއްބަސްވުމުގައި ހުށަހަޅާ ތަޤުދީމުކުރި ހަމަގޮތް ހަމަޖެހުމުގެ ގޮތުގައި ކަމަށް ކޯޓަށް ބަލައިގަތުމުން ކަމަށް ފެންނަމެއް، އަދިވެސް މިއިސްތިއުނާފުގައި ވައްދައިދިނުމާ ނުލާ، މައްސަލަ ކޯޓަށް ގެންގޮސް ވީއްލު ނުވާ ކަމަށް ދަރު ކޯޓުން ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް ވީއްލު ނުވާ ކަމުގައި ކަނޑައަޅަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔު:

28. ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު:

29. ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބައްޓަންކޮށްދިނުން

30.މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ޝުރޫޢުކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހައްޤު ދައުލަތުގެ ދަސްތޫރުން ލިބިގެންވެއެވެ. އެހެނީ އަސާސީ ޤާނޫނުގެ[26] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[27] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުއިރުގެ ރިޕޯޓު ބަޔާންކުރުމަށްފަހުން، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުއިރުގެ ރިޕޯޓު ބަޔާންކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.[28] އެހެންވެސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުއިރުގެ ރިޕޯޓުގެ މުރާޖަޢާ ބިނާކޮށްފައި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[29]

● ނިމުން:

މަތީގައި، އިސްވެ ފާހަގަކޮށްދިން ނުކުތާތަކުގައި ބައްޓަންކޮށްފައިވާ ކަނޑައެޅުން އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމުން، ހުށަހެޅުއްވި އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި، މައްސަލަ ބެލިއިރު ހުކުމުގައިވާ ދަރަނި ނުދިނުން ކުރުމު ޖޫރިމަނާގެ މައްސަލައަކީ ކަމަށް ބަލައި ޝަރީޢަތުން ގޮތުން ހިނގާ ޤަވާއިދު 6 ގެ 91 ވަނަ ނަންބަރު ބައިތަކަށް ދެކެވުނު ޙާލަތެއް ނުވާނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1557/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރާ ފަރާތާ ތަޢުލީމާ ނިންމުމަށް ވާސިލުވެ ވަޅުގަނޑު އެއް ސަބަބަށް މިއިސްތިއުނާފުގައި ބައްޓަންކޮށްދީފައި ނުވާތީ، މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދާން ބޭނުން ނުވާ ކަމަށް

---

[26] މިކަމާގައި ދުވަސް އިސްތިސްނާކޮށް މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[27] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[28] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[29] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތުމާއެކު މިމައްސަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މިގޮތަށް ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު